

Kérdés felelet

Közösségi oltalmi rendszer

Közösségi formatervezésiminta-oltalom

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala – 2013

Összeállította: *Szöllősi Gusztáv*
Sorozatszerkesztő: *Bana Zsuzsanna*
Tipográfia: *Plette Péter*
ISSN 1788-4462
ISBN 978-963-9157-53-8
Felelős kiadó: *dr. Bendzsel Miklós*
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
Készült az Európai Unió Belső
Piaci Harmonizációs Hivatala
támogatásával

Az e kiadványban szereplő tájékoztatás nem helyettesíti a jogi szakvéleményt.
A tájékoztatás az adott témával kapcsolatos alapvető ismeretek biztosítására korlátozódik.

A

Általános kérdések

1. Mi a formatervezési minta?

A termék egészének vagy egy részének, illetve díszítésének külső megjelenése, amelyet a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve a felhasznált anyagok eredményeznek.

2. Mi minősül terméknek?

Terméknek minősül bármely ipari vagy kézműipari árucikk, beleértve a csomagolást, a grafikai szimbólumokat és a nyomdai betűformákat is. A számítógépi programok nem minősülnek terméknek. Ugyanakkor a termékek közé tartoznak az olyan összetett termékek alkotóelemei, amelyek szétszerelhetőek és újból összeállíthatóak.

3. Mi a közösségi formatervezésminta-oltalom?

A közösségi mintaoltalom minden tagállamban közvetlenül érvényesíthető, és lehetővé teszi az Európai Unió területének egészére az oltalom megszerzését mind lajstromozott, mind lajstromozás nélküli közösségi mintaoltalom formájában.

A közösségi mintaoltalom azonos hatályú az Európai Unió területének egészén, amely az Európai Unió bővítésével tovább növekszik. A Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (BPHH) csak a lajstromozás útján megszerzett mintaoltalomra irányuló bejelentésekkel foglalkozik, mivel a mintákra lajstromozás nélkül biztosított közösségi oltalom nem igényel bejelentést.

4. Miért érdemes a mintát oltalmazni?

A formatervezési minta vagy a termék alakja, hasonlóan a vállalkozás arculatához és védjegyeihez, növekvő értékű vagyonelemmé válhat.

Ha a formatervező nem oltalmazza mintáját, mások húzhatnak hasznot befektetéséből.

5. Mi a különbség az oltalom terjedelme szempontjából a lajstromozott és a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi minta között?

Az oltalom terjedelme azonos. Mindkettő egységes oltalmat jelent az Európai Unió egész területére, és az oltalom feltételei – mint például az újdonság és az egyéni jelleg – is megegyeznek.

Az oltalomból eredő jogok ugyanakkor különböznek. A lajstromozott mintaoltalom kizárólagos jogot ad a hasznosításra, és védelmet biztosít az olyan termékek előállításával, forgalomba hozatalával vagy a forgalomba hozatalra történő felkínálásával, behozatalával, kivitelével vagy az ilyen célokból történő raktáron tartásával szemben, amelyekben az oltalom alatt álló mintával azonos összbnyomású minta testesül meg.

A lajstromozatlan mintaoltalom csak abban az esetben véd az üzleti célú hasznosítással szemben, ha a használat a minta másolásának eredménye.

6. Mi a különbség a lajstromozott és a lajstromozatlan mintaoltalom között?

A lajstromozott közösségi mintaoltalom kizárólagos hasznosítási jogot ad a termék egészének vagy részének a külső megjelenésére, amelyet a terméknek vagy díszítésének a külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, a felhasznált anyagok – eredményeznek. A lajstromozott mintaoltalom időtartama 5 év, amely négy ízben, 5-5 évre hosszabbítható meg, azaz az oltalmi idő legfeljebb 25 év lehet. Lényeges tulajdonsága, hogy – éppen a lajstromozásnak köszönhetően – nagyobb biztonságot nyújt egy bitorlási perben.

A lajstromozás nélküli közösségi mintaoltalom a mintát 3 évig védi attól az időponttól kezdődően, amikor azt az Európai Közösség területén először nyilvánosságra hozták. A lajstromozás nélküli mintaoltalom a jogosult számára csak a másolással szemben nyújt védelmet. A lajstromozás útján megszerzett mintaoltalomtól eltérően nem kell bejelentést tenni az oltalom keletkezéséhez. Ez egyszerűbbé teszi ugyan az oltalomszerzést, komoly nehézséget jelenthet viszont a jogosult számára az oltalom fennállásának bizonyítása.

7. Melyek a közösségi mintaoltalom előnyei a nemzeti oltalmi rendszerekkel szemben?

A közösségi mintaoltalom az Európai Unió egészére kiterjedő egységes oltalmi rendszer.

Egyszerűbb az oltalomszerzés, mert

- egyetlen bejelentést kell csak tenni,
- egyetlen nyelven,
- egyetlen helyen történik az ügyintézés,
- egyetlen aktát kell kezelni, és
- egyetlen díjat kell fizetni.

Mód van arra is, hogy egy bejelentésben több minta oltalmát kérjék, így az egész termékkála oltalmazható egyetlen bejelentéssel.

A közzététel elhalasztásának jogintézményével 30 hónapig tartható titokban a bejelentett minta, így elkerülhető, hogy a versenytársak azt idő előtt megismerjék.

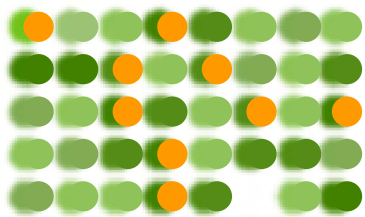
Kizárólagos jogot biztosít a jogosultnak a használatra, illetve arra, hogy fellépjen az engedélye nélkül hasznosító harmadik személyekkel szemben.

8. Hogyan aránylanak a lajstromozott közösségi mintaoltalom költségei más rendszerek költségeihez?

A közösségi mintaoltalmi díjak igen méltányosak, és az Európai Unió minden egyes tagállamában – nemzeti úton – történő jogszerzéshez képest lényegesen kedvezőbbek. Olcsóbb ugyanis közösségi mintaoltalmat igényelni, mint az egyes tagállamokban külön-külön megszerezni az oltalmat. A lajstromozás díja egy minta esetén 350 euró, ami 5 év oltalmi időt foglal magában.

9. Milyen változásokat jelent az Európai Unió bővítése?

Az Európai Unió bővítése következtében a közösségi mintaoltalom kiterjed a 2004. május 1-jén, illetve 2007. január 1-jén csatlakozott 12 új tagállamra is (Bulgária, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Románia, Szlovákia és Szlovénia).

10. Mikor érdemes bejelentést tenni?

Amilyen hamar csak lehet, mielőtt bárki más megelőzné!

A türelmi idő intézménye ugyanakkor lehetővé teszi a termék forgalomba hozatalát a bejelentést megelőző egy évben az újdonságrontás kockázata nélkül.

11. Milyen oltalomszerzési lehetőségek voltak a lajstromozott és a lajstromozás nélküli közösségi mintaoltalmat megelőzően?

A közösségi mintaoltalmi rendelet elfogadását megelőzően csak a Benelux államokban (Belgium, Hollandia és Luxemburg) volt egységes mintaoltalmi jog. Az Európai Unió többi tagállamában mintaoltalmat igényelni csak a nemzeti jogszabályok alapján lehetett, ami országonként külön-külön bejelentést és csak az adott ország területére kiterjedő oltalmat jelentett.

Az egyetlen alternatív megoldás a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) által gondozott Hágai Megállapodás volt. Ez lehetővé teszi nemzeti oltalmak megszerzését egyetlen bejelentéssel, amelyben a bejelentőnek meg kell jelölnie azokat az országokat, amelyekben oltalmat kíván igényelni. Hátránya a rendszernek, hogy néhány, Európán kívüli ország mellett csak 18 EU-tagállam részese a megállapodásnak (Belgium, Bulgária, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország és Szlovénia).

12. Lehetőség van-e az egyes tagállamokban egyenként lajstromoztatni a mintát, ha nincs szükség az Európai Unió egészére kiterjedő oltalomra?

Igen, a tagállamok továbbra is fenntartják nemzeti oltalmi rendszerüket.

13. Mit jelent a szerző „alkotói szabadságfoka” a minta megalkotásában?

A szerzői szabadság a minta megalkotásában termékről termékre változik. E szabadság azonban nem mérhető szubjektív módon a mozgástér hiányával (pl. a megrendelő elvárja, hogy bizonyos jellegzetességek megjelenjenek a mintában), hanem kizárólag objektív módon. Azokat az ágazatokat, amelyek a korábbi elsőbbségű minták nagy száma miatt telítettek, vagy ahol a szabványoknak való megfelelés kényszere több kérdésben korlátot jelent a szerző számára, úgy kell tekinteni, mint amelyekben a szerző szabadsága kisebb a minta megalkotásában.

14. Egy-egy termék anyaga (pl. fa, fém) oltalmazható-e a közösségi mintaoltalmi rendszerben?

Nem, az anyag önmagában nem oltalmazható közösségi formatervezési mintával.

A minta szerinti termék megjelenése áll oltalom alatt, amelynek része lehet az, hogy a termék milyen anyagból készül.

A mintaoltalom nem ad kizárólagos jogot arra, hogy egy adott termék fából készüljön: a versenytársak is gyárthatják terméküket fából, ha a termék kielégíti az újdonság és az egyéni jelleg követelményét.

15. Mi az „összetett termék alkotóeleme”?

Ez olyan termékeket jelent, mint például egy gépkocsi sárvédője, visszapillantó tükre, lökhárítója, motorház-tetője vagy lámpája. A bejelentő nincs elzárva attól, hogy ezek mintáit lajstromoztassa, de az oltalom csak bizonyos korlátok között áll fenn. Ezek az alkotóelemek a mintaoltalom bitorlása nélkül előállíthatóak és forgalmazhatóak az eredeti termék (pl. gépkocsi) javítása céljából.

16. Mi az a moduláris rendszer, amelyre a közösségi mintaoltalmi rendelet 8. cikkének (3) bekezdése értelmében oltalom igényelhető?

A moduláris rendszer több elemből áll, amelyeket úgy terveztek meg, hogy többféle módon is összeállíthatóak legyenek. A moduláris rendszer jellemző példája a gyermekjátéknak szánt építőkockák. A moduláris rendszer fogalma különösen nagy jelentőségű a bútoriparban, főként például az olyan pultok vagy asztalok esetében, amelyek több kisebb elemből állnak, amelyekből azokat többféle alakzatban is össze lehet állítani.

17. Mi különbözteti meg a moduláris rendszert az összekapcsolást lehetővé tevő elemekre vonatkozó mintáktól, amelyek a közösségi mintaoltalmi rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében ki vannak zárva az oltalomból?

Az összekapcsolás olyan tulajdonságra vonatkozik, amely lehetővé teszi, hogy a termék egy másik termékbe beszerelhető legyen vagy ahhoz mechanikusan kapcsolódhasson. Egy gyújtógyertyának vagy egy kipufogócsőnek szükségképpen meghatározott alakúnak és méretűnek kell lennie ahhoz, hogy illeszkedjen az autóhoz. Ez – ellentétben a moduláris rendszerekkel – többnyire nem enged meg alternatív összeállítást.

18. Mi a különbség a térbeli közösségi védjegy és a közösségi minta között?

A lajstromozott közösségi minta a legkorábbtól, akár már a piaci forgalmazást megelőzően védi az alkotást, és a bejelentés napján kell újnak lennie. Térbeli közösségi védjegy szerzhető a termék alakjára, ha az olyan jellegzetességgel bír, amely alkalmas a versenytársak hasonló árucikkeitől való megkülönböztetésre. Ezért lehetséges a két oltalom egyidejű fennállása.

Ez jellemző lehet a csomagolás területén, ahol egy új forma a cég termékeinek szinonimájává válik, és védjegyként lajstromoztatható.

19. Mi a különbség a térbeli védjegy és a térbeli minta oltalma által biztosított jogok között?

A lajstromozott térbeli védjegy a megjelölés más árujelzőkhöz képest megkülönböztető jellegét oltalmazza ugyanazon áruk, illetve szolgáltatások körében, míg a formatervezési minta a termék megjelenésének újdonságát és egyéni jellegét védi.

Ennek megfelelően az újdonság nem feltétele a védjegyoltalomnak, ugyanakkor a megkülönböztető jelleg nem irányadó a formatervezési mintákkal kapcsolatban.

A védjegyoltalomnak nincs időbeli korlátja (10 éves időszakokra korlátlan ideig megújítható), míg a lajstromozott közösségi minta oltalma a bejelentés napjától számított legfeljebb 25 évig állhat fenn.

20. Mi a különbség a szabadalom és a formatervezési minta-oltalom között?

Szabadalom tárgyát a termékben megtestesülő új műszaki megoldás képezheti. Ez lehet például a termék szerkezeti, konstrukciós kialakítása, anyagának összetétele vagy eljárás a termék előállítására. A szabadalmazható találmánynak műszaki újdonságon kell alapulnia, iparilag alkalmazhatónak kell lennie, és azt olyan részletességgel kell a bejelentésben ismertetni, hogy szakember annak alapján meg tudja valósítani.

A formatervezési minta a termék megjelenésére vonatkozik, és nem oltalmazza a termék rendeltetéséből adódó jellegzetességeket.

Ha egy terméket szabadalommal és mintaoltalommal is védeni kívánunk (ha a termék mind műszaki megoldásában, mind külső megjelenésében új), a bejelentések időzítésekor figyelni kell arra, hogy az egyik bejelentés közzététele ne rontsa a másik újdonságát.

21. Kötelező-e a lajstromozott közösségi minta közzététele?

A közzététele 30 hónapig elhalasztható, így az alkotás titokban marad mindaddig, amíg a szerző nem látja elérkezettnek az időt a nyilvánosságra hozatalra. Dönthet úgy is, hogy egyáltalán nem hozza nyilvánosságra a mintát. Ebben az esetben a lajstromozás hatálya a 30. hónap elteltével megszűnik.

22. Mi a türelmi idő?

Ha a szerző nyilvánosságra hozza a mintát, akkor az ettől számított egy éven belül tett bejelentésében e nyilvánosságra jutás nem vehető figyelembe az újdonság megállapításakor, azaz a szerző (vagy jogutódja) a nyilvánosságra hozatalt követően még egy évig igényelhet mintaoltalmat anélkül, hogy a minta nyilvánosságra hozatala gátolná az oltalomszerzést. Ugyanakkor az ilyen közzétételel mindenki mást kizár az oltalomszerzésből, hiszen az azonos mintára vonatkozó bejelentésre nézve az említett nyilvánosságra hozatal újdonságrontó.

A türelmi idő lehetővé teszi, hogy a szerző a piaci érdeklődés függvényében döntsön az oltalomszerzésről. A rendszer hátránya ugyanakkor, hogy a versenytársak szemszögéből jogbizonytalanság áll fenn a minta jövőbeli oltalmát illetően. Ez a viszonylag rövid időszak ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a minta szabadon másolható lenne: fennáll ugyanis a minta lajstromozás nélküli oltalma. A minta másolása tehát a türelmi idő alatt sem lehetséges.

A türelmi idő különösen hasznos a kisvállalkozások számára, amelyeknél gyakran nem áll rendelkezésre elegendő forrás ahhoz, hogy a kevésbé sikeres termékeiket mintaként is lajstromoztassák.

23. Beszélhet-e a formatervező másokkal a mintájáról?

Igen, de nem árt elővigyázatosnak lenni. Akinek a formatervező megmutatja a mintát, lajstromoztathat akár egy hasonlót, még mielőtt ezt a szerző megtenné. Ilyen esetben a formatervezőnek kell bizonyítania, hogy mintáját lemásolták, ami nem mindig egyszerű.

24. A nemzeti mintaoltalom megszerzését követően igényelhető-e közösségi mintaoltalom?

Természetesen, a türelmi időn belül, azaz, ha a közösségi mintaoltalmi bejelentést a nemzeti úton történt közzétételel követő egy éven belül megteszik.

25. Mi a különbség a közösségi mintaoltalmi rendszer és a hágai rendszer között?

A közösségi minta egy egységes rendszer, amelyben egyetlen bejelentéssel az Európai Unió egészére szerzhető oltalom. Az így szerzett jog azonos értékű az összes tagállamban.

A Hágai Megállapodás egy nemzetközi rendszer, amelyben a Szellemi Tulajdon Világszervezetéhez tett bejelentéssel nemzeti oltalmakat lehet szerezni. Ebben a bejelentésben meg kell jelölni azokat az államokat, amelyekben a mintát oltalomban kívánjuk részesíteni. Ez a rendszer csak 18 EU-tagállamban (Belgium, Bulgária, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország és Szlovénia) és néhány, Európán kívüli országban teszi lehetővé az oltalom megszerzését.

B Közösségi mintaoltalmi bejelentések

1. Mikor és hol lehet a bejelentést benyújtani?

A bejelentés az előírt díj (350 euró egy minta esetén) megfizetése mellett a Belső Piaci Harmonizációs Hivatalnál (BPHH) vagy a tagállamok nemzeti iparjogvédelmi hivatalánál (Magyarországon 2004. május 1-jétől a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál) nyújtható be.

2. Hogyan kell az oltalmat igényelni?

Egy bejelentési űrlapot (beszerezhető a BPHH-nál vagy letölthető az internetről) kell kitölteni, és ahhoz csatolni kell a minta ábrázolását sokszorosításra alkalmas minőségben. Az ábrázolás lehet rajz vagy fénykép.

Közzététel elhalasztása iránti kérelem, illetve síkbeli minta esetén mintadarab is benyújtható (például egy darab szövet vagy tapéta, legfeljebb A4-es méretben, 51 gramm súlyig és 3 mm vastagságig) öt példányban.

A bejelentéssel együtt meg kell fizetni az előírt díjat. Ez a kérelem függvényében változhat, például ha a közzététel elhalasztását is kérték.

A bejelentés postai úton, faxon, elektronikusan és személyesen nyújtható be a BPHH-nál.

3. Ki tehet közösségi mintaoltalmi bejelentést? Van nemzetiségi követelmény a bejelentővel szemben?

Bármely természetes vagy jogi személy a világ bármely országából tehet bejelentést.

4. Igényelhető-e egy korábbi mintaoltalmi bejelentés elsőbbsége?

Igen, ha valaki a Párizsi Uniós Egyezmény vagy a Kereskedelmi Világszervezet tagállamainak valamelyikében mintaoltalmi bejelentést tett, igényelheti az elsőbbséget. Ebben az esetben a bejelentést a BPHH-hoz a korábbi bejelentéstől számított 6 hónapon belül kell megtenni.

5. Van-e mennyiségi korlátozás az egy bejelentésbe foglalható minták száma tekintetében?

Nem, nincs felső határ. A bejelentő egy bejelentésben tetszőleges számú minta oltalmát kérheti: az egyetlen feltétel az, hogy a minták szerinti termékek azonos locarnói osztályba tartozzanak (pl. a minták azonos típusú termékekre vonatkozzanak). Ez a korlátozás nem vonatkozik a díszítéseket tartalmazó bejelentésekre.

A BPHH előtti képviselet

1. Kötelező-e képviselőt igénybe venni a közösségi mintaoltalmi bejelentés megtételéhez?

Nem, a bejelentő képviselő nélkül is megteheti bejelentését, habár az eljárás későbbi szakaszában szükség lehet képviselőre.

2. Mikor kell hivatásos képviselő útján eljárni?

A közösségi mintaoltalmi rendelet értelmében minden olyan természetes vagy jogi személy, akinek lakóhelye, illetve székhelye, üzleti tevékenységének fő helye vagy valószínű és működő ipari vagy kereskedelmi telephelye az Európai Uniót kívül van, a bejelentés megtételét kivéve csak képviselő útján járhat el.

Az EU állampolgárai, illetve az ott honos vállalkozások számára nem kötelező a képviselet, ha lakóhelyük, illetve székhelyük, üzleti tevékenységük fő helye vagy valószínű és működő ipari vagy kereskedelmi telephelyük az Európai Unió területén van.

A bejelentéseket gyakran mégis képviselő útján nyújtják be, aki a vonatkozó jogszabályokat részletesen ismeri.

3. Ki jogosult képviseletre a BPHH előtt?

A BPHH előtti eljárásban képviselőként eljárhat

- hivatásos képviselő, aki szerepel a BPHH által vezetett listán;
- minden olyan jogász (ügyvéd, jogtanácsos), aki a nemzeti hivatal előtt képviseletre jogosult (Magyarországon hivatásos képviselőként a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala előtt az ügyvédek, az európai közösségi jogászok, a szabadalmi ügyvivők és az európai közösségi hivatásos iparjogvédelmi képviselők jogosultak eljárni);
- olyan cég alkalmazottja, amelynek van székhelye az EU-ban.

4. A védjegyügyekben képviseletre jogosultak eljárhatnak mintaoltalmi ügyekben is?

Igen.

D A mintaoltalom megadására irányuló eljárás

1. Mire terjed ki a bejelentések vizsgálata?

A bejelentések vizsgálata elsősorban alaki vizsgálatot jelent. Az érdemi vizsgálat csak arra terjed ki, hogy a bejelentés tárgya minta-e, és a minta nem ütközik-e közrendbe vagy közérkölcshöz.

A közösségi védjegyrendszertől eltérően nincs felszólalás az eljárás során.

Ha a bejelentéssel kapcsolatban nem merül fel kifogás, a közösségi mintaoltalmi bejelentést a vizsgálatot követően lajstromozzák, és azt azonnal vagy a közzététel elhalasztása időtartamának leteltét követően közzéteszik.

Ha a bejelentés az alaki követelményeknek nem felel meg, a bejelentőt a BPHH felhívja a hiányok pótlására. Ez a bejelentés módosításához vagy – a hiányok további fennállása esetén – a bejelentés elutasításához vezethet.

2. Mi az elhalasztott közzététel?

A közzététel elhalasztásának időtartama alatt a bejelentőnek lehetősége van a piaci stratégia kialakítására vagy a gyártás előkészületeinek befejezésére anélkül, hogy a versenytársak megismernék a mintát.

A lajstromozáskor csak az adatok szűk köre kerül a lajstromba, maga a minta titokban marad. Ennek különösen nagy jelentősége van az olyan területeken, mint a divat- vagy a gépjárműipar, ahol indokolt a mintát a végtermék forgalomba hozataláig titokban tartani. Ha a bejelentő érdekei úgy kívánják, a közzététel elhalasztásának időtartama alatt bármikor kérheti a minta közzétételét. Ez nagy rendelkezési szabadságot biztosít a formatervezőnek az alkotása felett.

3. Melyek a fellebbezési eljárás főbb lépései?

A fellebbezést bármelyik fél benyújthatja a BPHH-hoz. A fellebbezést a határozat meghozatalától számított két hónapon belül kell benyújtani. A fellebbezés díjköteles.

E Kutatás

1. Végez-e a BPHH azonossági vagy hasonlósági vizsgálatot?

A BPHH egyéni megkeresésre nem végez kutatást. Ilyen szolgáltatást a BPHH-val üzleti kapcsolatban nem álló magáncégek nyújtanak.

F A lajstrom

1. Mi a közösségi mintaoltalmi lajstrom?

A közösségi mintaoltalmi lajstrom a lajstromozott és közzétett közösségi minták adatbázisa. A lajstrom folyamatosan frissül, és tartalmazza a mintaoltalmat érintő valamennyi változást, mint például a jogutódlást, a név- és címváltozást vagy a hasznosítási jog engedélyezését.

2. Harmadik személy betekinthe-e a lajstromba, illetve a lajstromozott közösségi minta aktájába?

A lajstrom nyilvános, és bárki számára hozzáférhető. Ezenfelül írásbeli kérelem és díjfizetés mellett az aktákba is be lehet tekinteni. Az akták olyan adatokat is tartalmazhatnak, amelyek nem részei a lajstromnak, mégis harmadik személy érdeklődésére tarthatnak számot. Ilyen lehet például a minta rövid leírása, ha a bejelentő benyújtott ilyet.

Elhalasztott közzététel esetén a jogosult hozzájárulása nélkül, illetve néhány, a közösségi mintaoltalmi rendeletben meghatározott kivételtől eltekintve nem lehet az aktába betekinteni. Azokat a mintákat, amelyek sohasem kerülnek közzétételre, harmadik személyek nem tekinthetik meg.

G Lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi minta

1. Mi a nyilvánosságra jutás?

A nyilvánosságra jutás a minta olyan hozzáférhetővé tétele, amelynek alapján az Európai Közösségben működő szakmai körök ésszerűen megismerhetik a mintát. A nyilvánosságra jutás időpontja és módja rendkívül lényeges, mert egyrészt ezáltal keletkezik a minta lajstromozás nélküli oltalma, másrészt viszont újdonságrontó lehet a lajstromozott közösségi mintára, ha ez utóbbit az első nyilvánosságra jutástól számított egy éven túl igénylik.

2. Hogyan lehet a nyilvánosságra jutást bizonyítani?

A nyilvánosságra jutás bizonyítottnak tekinthető például keltezéssel ellátott, nyomtatott bemutató anyag, nyilvános hirdetés, nemzeti hivatal közlönyében való megjelenés, nemzetközi kiállításon való bemutatás, keltezéssel ellátott, az adott ágazat szakmai szervezeteihez eljuttatott levél által.

3. Milyen mértékűnek kell lennie a nyilvánosságra jutásnak, hogy ekként legyen értékelhető?

A nyilvánosságra jutás nem következik be, ha a minta annak következtében a rendes üzletvitel során ésszerűen nem juthatott az Európai Közösségben működő szakmai körök tudomására.

Összefoglalva: a mintának legalább az érintett ágazatban az Európai Közösség területén működő szakmai körök számára kell ismertté válnia, és a nyilvánosságra jutás időpontjának bizonyíthatónak kell lennie.

4. Mire kell ügyelni az első nyilvánosságra hozatal alkalmával?

Minden olyan bizonyítékot, amely arra utal, hogy a nyilvánosságra jutást a célközönség felé kezdeményezték, illetve azt elérte, gondosan meg kell őrizni, megelőzve azt, hogy a nyilvánosságra jutás időpontját igazoló dokumentumokat később, egy jogi eljárásban utólag kelljen beszerezni.

5. Elégséges nyilvánosságra jutásnak tekinthető-e, ha csak egyetlen tagállamban válik a minta az érdekelt szakmai körök számára ismertté?

A nyilvánosságra jutásnak lehetővé kell tennie az Európai Közösségben működő érintett körök számára a minta megismerését. Az egyetlen tagállamban történő nyilvánosságra jutás abban az esetben lehet elégséges, ha az adott ágazatban az Európai Közösség területén működő szakmai körök tudomást szerezhettek a mintáról. Ez utóbbi esetben a nyilvánosságra jutás elégséges a lajstromozás nélküli oltalom keletkezéséhez. Az Európai Közösség területén rendezett nemzetközi vásárokon az érdekelt szakmai körök szinte valamennyi országból jelen vannak – az oltalom keletkezésének bizonyítása ilyen esetben kevésbé körülményes.

6. A nyilvánosságra jutás tekintetében hol kell a mintát bemutatni? Az EU-n belül vagy a nemzetközi szinten?

A nyilvánosságra jutásnak az Európai Közösségben kell történnie.

7. Mióta szerezhető a mintára közösségi oltalom lajstromozás nélkül?

Azok a formatervezési minták részesülnek lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomban, amelyeket először 2002. március 6-án vagy azt követően hoztak nyilvánosságra. Azokra a mintákra, amelyek ezt megelőzően jutottak nyilvánosságra, az oltalom nem terjed ki.

8. Van-e valamilyen korlátozás a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultjának nemzetiségét, illetve honosságát illetően? Elégséges-e az EU területén történő feltárás?

A nemzeti hovatartozás nem gátolhatja az oltalomszerzést Európában. Az EU területén nyilvánosságra jutott mintára, feltéve, hogy az kielégíti az oltalmazhatóság és nyilvánosságra jutás követelményeit, honosságától függetlenül annak a természetes vagy jogi személynek keletkezik oltalma, aki a mintát nyilvánosságra hozta.

9. Mi a helyzet akkor, ha az EU-hoz csatlakozni kívánó országok egyikében hozzák nyilvánosságra a mintát?

Mindaddig, amíg ezek az országok nem tagjai az Európai Uniónak, az általános szabályok alkalmazandóak a területükön történt nyilvánosságra jutással kapcsolatban.

10. Melyek a korlátai és a gyengeségei a minta lajstromozás nélküli oltalmának?

A lajstromozás nélküli mintaoltalom jogosultjának a következőket kell a bíróság előtt bitorlási perben vagy a jogainak védelme érdekében bizonyítania:

- a minta első nyilvánosságra jutása;
- a nyilvánosságra jutott minta azonos az eljárás tárgyát képező mintával (legalábbis a fő jellegzetességeket illetően, különös tekintettel azokra, amelyek az egyéni jelleget hordozzák);
- a nyilvánosságra jutás ténye az Európai Közösségben működő szakmai körök számára ismertté vált. Ezt a körülményt a nyilvánosságra jutás tényének és körének bizonyításában nem szabad alábecsülni. Ez a lajstromozás nélküli mintaoltalom velejárója, amely egyébként igen egyszerű módja az oltalomszerzésnek;
- a bitorló az oltalmazott mintát lemásolta.

11. Ha a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő mintát másolják, a BPHH-nak van-e ezzel kapcsolatban tennivalója, vagy ez a bíróságokra tartozik? Ha ez utóbbi a helyzet, akkor mely bíróságokra?

A BPHH bitorlási ügyekkel nem foglalkozik, azok kizárólag a tagállamok által kijelölt közösségi mintaoltalmi bíróságok hatáskörébe tartoznak. A minta másolása esetén a bitorlás miatt a keresetet ezekhez a bíróságokhoz kell benyújtani. Magyarországon közösségi mintaoltalmi bíróságként első fokon a Fővárosi Törvényszék, másodfokon pedig a Fővárosi Ítéltábla jár el.

12. Átalakítható-e a lajstromozás nélküli mintaoltalom lajstromozott oltalommá?

Nincs értelme átalakításról beszélni. Mindkettő fennállhat ugyanazon minta vonatkozásában.

Fontos ismét megemlíteni a türelmi idő intézményét, amely lehetővé teszi, hogy a formatervező a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő minta védelme mellett tegye próbára termékét a piacon, és ezt követően nyújtson be közösségi mintaoltalmi bejelentést a BPHH-hoz. A türelmi idő következményeként a minta újdonságának megítélése szempontjából a türelmi időn belüli nyilvánosságra jutás nem vehető figyelembe. Ha azonban a közösségi mintaoltalmi bejelentést a nyilvánosságra jutástól számított egy év elteltét követően nyújtják be, az utóbb megsemmisíthető lesz a korábbi nyilvánosságra jutás, azaz az újdonság hiánya miatt.

Nem lehetséges tehát a lajstromozás nélküli oltalom hároméves oltalmi idejének letelte után lajstromozott mintaoltalmat igényelni, hiszen a minta nem elégítené ki az újdonság követelményét.

H Megsemmisítés

1. Alakít-e ki a BPHH a megsemmisítési ügyekkel kapcsolatban alapvető elveket vagy joggyakorlatot?

A megsemmisítési kérelmeket a BPHH fogadja, és a közösségi mintaoltalmi bíróságokkal együtt hatáskörrel rendelkezik a lajstromozott mintaoltalmakkal kapcsolatos jogvitákban eljárni. A lajstromozás nélküli oltalomban részesülő mintákkal kapcsolatos jogviták ugyanakkor kizárólag a közösségi mintaoltalmi bíróságok hatáskörébe tartoznak.

Ahogy a BPHH, valamint a nemzeti és az európai bíróságok egyre több határozatot hoznak, a joggyakorlat folyamatosan és fokozatosan alakul ki. Az alapvető elveket rögzítő esetjog mindenki számára hozzáférhető tanulmányozás és kutatás céljaira.

2. Melyek a fellebbezési eljárás főbb lépései?

A fellebbezést bármelyik fél benyújthatja a BPHH-hoz. A fellebbezést a határozat meghozatalától számított két hónapon belül kell benyújtani. A fellebbezés díjköteles.

Az Európai Unió bővítése

1. Mit jelent a közösségi mintaoltalom automatikus kiterjesztése, és mi ennek a jogi háttere?

A csatlakozás napjánál – Magyarország esetében 2004. május 1-jénél – korábban oltalomban részesített vagy bejelentett közösségi minták az új tagállamok területére is kiterjednek, ezáltal biztosítva a közösségi mintaoltalom egységes hatályát a kibővített Európai Unióban.

2. Vonatkozik-e az automatikus kiterjesztés a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi mintákra is?

Igen, a lajstromozás nélküli oltalom szintén automatikusan kiterjed az új tagállamok területére.

3. Az EU-csatlakozást követően védi-e a lajstromozás nélküli oltalom például egy Magyarországon működő textilgyártó olyan új formatervezési mintáit, amelyeket kizárólag Magyarországon forgalmaz?

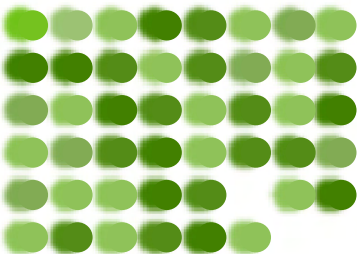
A lajstromozás nélküli közösségi mintaoltalom csak az Európai Közösség területén nyilvánosságra jutott minták számára biztosít oltalmat. Ebből következik, hogy a csatlakozást megelőzően Magyarországon forgalmazott termékekben megtestesülő minták nem részesülnek automatikusan lajstromozás nélküli közösségi mintaoltalomban. Ugyanakkor ha a csatlakozást követően folytatódik a forgalmazás, és az első nyilvánosságra jutástól számított egy év még nem telt el (lásd az Általános kérdések 22. pontját), a mintára a türelmi idő kedvezményének érvényesítésével lajstromozott közösségi mintaoltalom szerezhető.

3. Melyek a megsemmisítési eljárás főbb lépései?

Megsemmisítési kérelmet bármely jogi vagy természetes személy, illetve erre feljogosított hatóság benyújthat a BPHH-hoz.

Az eljárás az ellenérdekű felek, azaz a minta jogosultja és a megsemmisítést kérő fél részvételével zajlik. A BPHH megsemmisítési osztálya felel az eljárásért, és határozatot akkor hoz, amikor a betervezett bizonyítékokat elégségesnek tartja.

A megsemmisítési eljárás eredményeképpen meghozott határozattal szemben a BPHH fellebbezési tanácsához lehet fellebbezni.

4. Van-e teendője – például díjfizetés – az oltalmat illetően egy lajstromozott közösségi mintaoltalom jogosultjának az Európai Unió bővítésének következtében?

Nem. Semmit nem kell tennie, és díjat sem kell fizetnie az oltalom új tagállamokra történő kiterjesztéséért.

5. Lefordítják-e a minta szerinti termék megnevezését az új tagállamok nyelveire is?

Az EU bővítését megelőzően benyújtott bejelentéseket nem fordítják le az új tagállamok nyelveire, de a csatlakozást követően benyújtott bejelentéseket az összes tagállam, így az új tagállamok hivatalos nyelveire is lefordítja a BPHH.

6. Az EU bővítését megelőzően benyújtott közösségi mintaoltalmi bejelentések vizsgálata mire terjed ki a bővítést követően? Változik-e a mintaoltalom megadására irányuló eljárás?

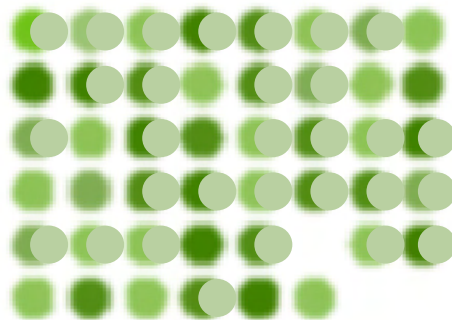
Egyrészt a bővítést megelőzően benyújtott közösségi mintaoltalmi bejelentések nem utasíthatók el olyan kizáró ok miatt, amely kizárólag az új tagállamok csatlakozása miatt válna alkalmazandóvá. Másrészt az érdemi vizsgálatot (a bejelentés tárgya minta-e, illetve nem ütközik-e közrendbe vagy közerkölcsbe) a bejelentés benyújtásának napján irányadó feltételek alapján kell elvégezni.

7. Megsemmisíthető-e a mintaoltalma egy közösségi mintaoltalom jogosultjának olyan ok alapján, amely az új tagállamok csatlakozásának a következménye?

Nem. Az automatikusan kiterjesztett közösségi mintaoltalom nem semmisíthető meg olyan ok alapján, amely kizárólag az új tagállamok csatlakozása miatt válna alkalmazandóvá. Egy korábbi jog új tagállambeli bejelentője vagy jogosultja a nemzeti bíróságok előtt felléphet a kiterjesztett közösségi oltalmú minta hasznosítása ellen azon a területen belül, ahol a korábbi jog védelemben részesül.

8. Használhatja-e egy magyar formatervező anyanyelvét közösségi mintaoltalmi bejelentés benyújtásakor 2004. május 1. után?

Igen. A csatlakozás napjától az Európai Unió új hivatalos nyelvei is használhatók. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bejelentési űrlap – a többi új hivatalos nyelv mellett – magyar nyelven is elérhető. A BPHH öt hivatalos nyelve (angol, francia, német, olasz és spanyol) közül egyet továbbra is meg kell adni a bejelentésben második nyelvként.

További információk

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

Ügyfélszolgálat

Cím: 1054 Budapest, Akadémia u. 21.

Telefon: (1) 474 5561

Fax: (1) 474 5534

Ingyenesen hívható vonal: 06 (80) 345 678

e-mail: sztnh@hipo.gov.hu

web: www.sztnh.gov.hu

**Az Európai Unió Belső Piaci Harmonizációs Hivatala
(védjegyek és formatervezési minták)**

Avenida de Europa, 4

E-03008 Alicante

SPAIN

Telefon: + 34 96 513 9100

Fax: + 34 96 513 1344

e-mail: Sorting-Room@oami.europa.eu

web: <http://oami.europa.eu/>